

૩૬. અક્ષરપુરુષોત્તમના સંદેશવાહક

વસો ગામના **મગનભાઈ**. સને ૧૯૦૧માં એમનો જન્મ. મેટ્રિક સુધી ભણ્યા. સને ૧૯૧૯માં **આફ્રિકા** ગયા. ઈસ્ટ આફ્રિકન **રેલવેમાં સ્ટેશન માસ્ટરની નોકરી** મળી. પણ દેશનો સંપર્ક છૂટ્યો તેથી સંસ્કારો ભુલાઈ ગયા.

સને ૧૯૨૯ની વાત છે. તેઓ **કીબ્વેઝી** ગામે હતા. નોકરી પછી રોજ રાત્રે તેઓ **વોલીબોલ** રમે. કેટલાક ભારતીયો હોય. સાથે ત્યાંના આફ્રિકનો અને યુરોપિયનો પણ હોય. રોજ સાંજ પડે ને તેમાંના **ખ્રિસ્તીઓ ચર્ચમાં** જાય, **મુસ્લિમો મસ્જિદમાં** જાય, સૌ પોતપોતાનાં ધર્મસ્થાનોમાં જાય. રહે ૨-૩ હિંદુઓ. મગનભાઈને થાય, ‘આ કેવું ? **આપણે હિંદુઓએ ક્યાંય નહીં જવાનું ?**’

એ સમયે ગાના ગામના **હરમાનભાઈ** સાથે તેમનો **યોગ** થયો. હરમાનભાઈ સત્સંગી હતા. તેમણે મગનભાઈને **શાસ્ત્રીજી મહારાજના મહિમાની વાતો** કરી. **અક્ષર અને પુરુષોત્તમનું જ્ઞાન** શું છે ? તે પણ સમજાવ્યું. પછી મગનભાઈએ **વચનામૃત ૧૦ વાર વાંચ્યું**.

નોકરીમાં જેવી **રજા** મળી કે મગનભાઈ **ભારત** આવ્યા. **આણંદમાં** શાસ્ત્રીજી મહારાજનાં પ્રથમવાર દર્શન કર્યા. શાસ્ત્રીજી મહારાજ કહે, ‘અમારે તમારા દ્વારા આફ્રિકામાં સત્સંગનો પ્રચાર કરવો છે.’ મગનભાઈ કહે, ‘સ્વામી ! હું પૂરો નાસ્તિક છું. મને શાસ્ત્રનું કાંઈ જ જ્ઞાન નથી. કથા કરવાનુંય ફાવે નહિ.’ ત્યારે શાસ્ત્રીજી મહારાજ આશીર્વાદ આપતાં કહે, ‘મગનભાઈ ! તમારી જીભ પર સરસ્વતી દેવી બોલશે.’

આફ્રિકા પાછા આવી મગનભાઈ અને

હરિભક્તોએ નિર્ગુણદાસ સ્વામીને પત્ર લખ્યો કે સત્સંગી કે તેમનાં સગાં ઈસ્ટ આફ્રિકામાં જ્યાં જ્યાં રહેતાં હોય, તેનાં **નામ-સરનામાં** મોકલો. જેવી માહિતી આવી કે હરિભક્તોએ સંપર્ક શરૂ થયો. ને આફ્રિકામાં **અધિવેશન અને સમૈયા** શરૂ થઈ ગયાં.

જમી પરવારી રાત્રે ૯-૦૦ વાગે કથા શરૂ થાય અને ૨ વાગે પૂરી થાય. ક્યારેક તો સવારે ૫ પણ વાગી જાય. વચનામૃતનું એવું નિરૂપણ થાય કે ઊંઘ તો શું, કોઈને આળસ પણ ન આવે ! આમ મગનભાઈની **કથાવાર્તા**થી સૌમાં નિષ્ઠાનાં બીજ રોપાયાં.

મગનભાઈ કહેતા, ‘હવે કથા કર્યા વિના રહેવાતું જ નથી.’ પોતાની પુત્રીના લગ્નમાં પણ તેઓ અડધા કલાકની વિધિ પૂરી કરી, ૩ દિવસ કથાવાર્તા જ કરતા રહ્યા હતા !

જિંજામાં આગલા સ્ટેશન માસ્તર લાંચ લઈ વેગનો છોડાવતા હતા. મગનભાઈ અધિકાર પર આવ્યા ત્યારે અમુક વેપારીઓ પૈસા લઈને લાંચ દેવા આવ્યા. **મગનભાઈ** કહે, ‘**લાંચ લઈ તો મારો તિલક-ચાંદલો લાજે.**’ ને મારા ગુરુને બહો લાગે. માટે પૈસા પાછા લઈ જાઓ. પણ રોજ ૫-૩૦ થી ૬-૦૦ વાગ્યે **કથા સાંભળવા આવજો.**’ આ રીતે મકીન્ડુ, ગીલગીલ, કીસુમુ, નમાસાગલી... વગેરે જે-જે સ્થળે મગનભાઈની બદલી થઈ, ત્યાં-ત્યાં તેમણે **સૌને સત્સંગનો રંગ** ચટાવ્યો.

મગનભાઈ છેલ્લાં ઘણાં વર્ષો **ટરોરો** રહ્યા હતા. ૬-૦૦ વાગ્યે નોકરીનું કામ પૂરું થાય, ત્યારે તેઓ ગામમાં પહોંચી જતા. તે સમયે **ત્યાંના લોકો** અને **ભારતીયો** ભેગા થઈ **દારૂ** અને **સિગારેટ** પીતા હોય. **જુગાર** રમતા હોય. પણ **મગનભાઈ** ખૂણામાં બેસી **વચનામૃત વાંચતા**. પણ કોઈ સાંભળતું જ નહીં. આમ ને આમ **૪ મહિના** ચાલ્યું.

છેવટે મગનભાઈ સૌને કહે, ‘આવું પશુ જેવું જીવન મૂકી ભગવાનનું ભજન કરો.’ નાર ગામના **સી.એમ. પટેલ** કહે, ‘તમારી વાતમાં **અમને કોઈ**

રસ નથી.’ છતાં મગનભાઈએ **વાતો ચાલુ જ રાખી.** ધીમે ધીમે સી. એમ. પટેલ અને ઘણા ગુજરાતીઓ તથા પંજાબીઓને **સત્સંગનો રંગ** લાગ્યો.

પછી આફ્રિકામાં દર મહિને કે ૧૫ દિવસે જુદી-જુદી જગ્યાએ નાના-મોટા સમૈયા થવા લાગ્યા. ટરોરોમાં **સમૈયો** હોય ત્યારે સૌ હરિભક્તોના જમવા વગેરેની વ્યવસ્થા મગનભાઈ **પોતાના ખર્ચે** જ કરતા. વળી, પોતાના ઘરખર્ચના **૧૫૦ શિલિંગ રાખી**, તેઓ **પગારના બધા પૈસા** શાસ્ત્રીજી મહારાજને **સમર્પિત** કરી દેતા.

ઘણીવાર મગનભાઈ રૂમમાં એકલા **પ્રાપ્તિના આનંદમાં નાચવા-કૂદવા માંડતા.** ‘હું સાક્ષાત્ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ નારાયણની **આરતી** ઊતારું છું’ એ ભાવથી આરતી ઉતારે, ત્યારે **કેફ**માં એવા ઉછળે કે ૨ માણસોએ તેમને **પકડવા પડે !** સમૈયામાં હરિભક્તો જમવા બેઠા હોય તે જગ્યાએ **આળોટવા લાગે !** ઘણીવાર હરિભક્તોને **દંડવત્** પણ કરે. આમ સંબંધનો અપરંપાર મહિમા સમજે.

શાસ્ત્રીજી મહારાજે અંતિમ બીમારી વખતે આફ્રિકાના હરિભક્તોને પત્ર લખી **સારંગપુર** બોલાવ્યા હતા. **આફ્રિકાથી સ્ટીમરમાં ભારત આવતા ૯ દિવસ** થતા. એ દરમિયાન પણ મગનભાઈએ એકલાએ રોજ **૧૨ થી ૧૮ કલાક કથાવાર્તા** કરી હતી !

શાસ્ત્રીજી મહારાજના આશીર્વાદથી મગનભાઈ દ્વારા આફ્રિકામાં અનેક **ચમત્કારો** પણ થયા હતા. પરંતુ મગનભાઈ હંમેશાં માન-સન્માનથી દૂર રહ્યા. **દાસભાવે સેવા** કરતા રહ્યા. **ગૃહસ્થ હોવા છતાં સંત જેવું જીવન જીવી ગયા.**

એમના યોગથી જ સી. એમ. કાકા અને સી. ટી. કાકાને **સત્સંગનો રંગ** લાગ્યો. જે રંગ પછી તો **યુરોપ, અમેરિકા સુધીય પહોંચ્યો.**

એક જ વ્યક્તિ ધારે તો સત્સંગનો કેટલો પ્રચાર કરી શકે, તેનું મગનભાઈ આદર્શ દૃષ્ટાંત છે. આપણે પણ આવા પ્રચારક બની મહારાજ-સ્વામીને રાજી કરવા જોઈએ.